

Проф. М. І. ПАЛІЄНКО

342
П-14-п.с.

Проверено 1968 г.

Проверено 1957 г.

ПРОБЛЕМА СУВЕРЕНІТЕТУ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

~~76567~~
~~14~~
120244
W1213 ✓
в.о. Зорка

Перевірено
2002
ВРК

ФУНДАМЕНТАЛЬНА
БІБЛІОТЕКА

ЮРИДИЧНЕ ВИДАВНИЦТВО НКЮ УСРР
ХАРКІВ — 1929

«Бібліографічний опис цього видання вміщено в
«Літопису Українського Друку», «Картковому
репертуарі» та інших покажчиках Української
Книжкової Палати».

Держтрест «Харпозіграф»
Перша друкарня «Комуніст»
Пушкінська вул., 31
Укрголовайт 1998-г
Зам. № 4727. Тир. 1000, 2^{1/2} арк.

І. ПОНЯТТЯ СУВЕРЕНІТЕТУ ТА ЙОГО ВИЗНАЧЕННЯ.

З часу свого утворення поняття суверенітету зайняло центральне місце в розумінні держави та її влади. Суверенітет став одним із основних понять державного та міжнародного права, що на ньому ґрунтувалося розуміння правового обсягу та правних відносин державної влади. Суверенітет відіграв значну роль у політичному житті, як бойове гасло тих соціально-політичних сил, що, починаючи з кінця середньовіччя, боролися за своє панування. Звідси різні вчення про носія суверенітету, про суть і межі суверенітету та його правовий характер.

Від часу усталення цього поняття в розумінні безумовної зверхності та незалежності державної влади суверенітет вважали за відмінну властивість або ознаку держави. Лише з другої половини 19 в. в Німеччині, а за нею і в інших країнах, розвинулося й поширюється вчення про несuverенну державу, що мала до того лише поодиноких прихильників, як, наприклад, юриста 18 в. Неттельблятта. Але несuverенну державу все таки визнавали за деякий ухил від нормального типу держави, як організації суверенного панування, і багато вчених також і нині тримається того погляду, що суверенітет—необхідна ознака держави. Розвиток капіталізму та імперіялізму надзвичайно посилити вияви та обсяг державної влади. Цей розвиток, хоч і примусив держави до великої міри розвинути та поширити свої взаємини та викликав їх економічну співзалежність, але він разом з тим також надзвичайно посилив суперечності між капіталістичними державами, противопоставивши їх одна одній, як владні класові організації, що ведуть внутрішню класову боротьбу, а також і зовні — боротьбу за своє панування або за свою самостійність.

Якщо і всі згодні з тим, що суверенітет — це певний стан зверхності або верховенства державної влади, що в Європі його досягли національні держави, утворені з розвитком капіталізму на руїнах феодального політичного світу, то, здавалось би, за таких умов немає жодних підстав гадати,

досягли Франція, Англія та незалежні італійські торговельні республіки, позбавившись залежності від імперії та папства, й що легісти того часу визначили терміном «суверенітет» або «суверенітет повний чи досконалий». Носіями цього суверенітету, що прийшов на зміну сеньйорального суверенітету або суверенітету середньовічних феодалних володарів, були французькі королі й влада італійських самостійних торговельних республік (Піза, Флоренція та інш.).

Коли ще в половині XIII століття, за визначенням юриста того часу Бомануара, кожний барон був сувереном у своїй баронії, а не тільки король, то далі з XV віку виключно державна влада в особі її носія короля або народу визнається суверенною.

Цей суверенітет означає найвищу в державі владу, якій усі підкоряються, але сама вона не має в державі ні рівної собі, ані вищої за себе. В 1576 році французький публіцист та юрист Боден дає формулу цього суверенітету в своєму відомому творі «Шість книжок про державу», але до поняття суверенітету він додає, як побачимо, ще значний додаток, а саме — елемент абсолютности, незв'язаности законами. Водночас Боден нерозривно зв'язує поняття суверенітету з поняттям держави і в 17 в. другий відомий французький юрист Луазо прямо визначає суверенітет, як ту форму, що окреслює буття держави, що суверенітет і держава є тотожні, і суверенітет означає ту ступінь та час панування, коли держава встановлюється та усталюється. Так утворювалося основне розуміння суверенітету державної влади, як її зверхности та незалежности, й до цього Боден додає ще абсолютність влади. Ще в XII ст. юристи Болонської школи, надхнені ідеологією абсолютної влади імператорів стародавньої Римської імперії, пристосовують цю ідеологію до влади германських імператорів, як ніби наступників Римських імператорів. Таку ж ідею підтримують і імператори династії Гогенштауфенів. З другого боку, і римські папи також у своїй боротьбі за світову гегемонію над усією християнською людністю та над світською владою імператорів та королів, розвивають ідею абсолютної на землі влади римського папства і ця ідея знаходить собі належну розробку в працях таких філософів та публіцистів середньовіччя — Хоми Аквіната, Августина Тріумфа та ін. Папи доказують, що вони мають усю повноту й необмеженість влади на землі, як уповноважені й безпосередні заступники бога на землі. У боротьбі з рештками станових вільностей та привілеїв французькі королі та їхні легісти використовують цю ідею абсолютної влади для визначення влади короля. Висовують твердження, що французький король це імператор у своїх володіннях, а тому має таку саму владу, що її імператори та їхні прихильники

З М І С Т

	Стор.
I. Поняття суверенітету та його визначення	3
II. Заперечення проти суверенітету в сучасній правній літературі . .	14
III. Суверенітет і сучасна держава	20
V. Питання про суверенітет, як відмінну ознаку держави	35
